

MAGYAR KURIR

Indált Bétsből, Kedden Aprilis' 1-ső napján, 1817-dik esztendőben.

H a y t i.

Némelly közönséges levelek még egyszer kiadták *Davisonnak* a' Parlamentumhoz intézett kérelmét *Henrik* Király ellen, valamivel bővebbetskén, mint a' 24-dik számú *M. Kurir*' 18-dik levél lapján olvastatott. Mi ennek még' egyszeri kiadása által más tárgyaknak helyét elvenni nem akarván, tsak azt iktatjuk még belőlle ide, a' mi kevés újat találunk benne: —

„Én, így szoll *Davison*, régtől fogva folytattam *Cap Henriben* a' kereskedést. Az 1815-dik esztendőnek Decemberében elútoztam vala a' szigetnek még a' Spanyolok' birtokában lévő részébe *Puerto-Platába* hajós Kapitány *Reidhoz* bizonyos kereskedési dologra nézve, mellyel *Port-au-Prince* városába célloztunk, a' hol *Pethion* a' fő úr. Éppen ekkor az a' hír terjedett-el, hogy *Henrikre* nézve szerentsés revolúzió történt volna a' Szeretsenek között, 's ezen dolognak az én kereskedési feltett célomhoz nagy befolyása lévén, én *Cap Henriben* sietséggel vissza útoztam, hogy a' dolgok' folyamatját magam személyesen láthassam. Én itt a' dolgot a' hírrel éppen ellenkezőnek lenni találtam, melly abban állott, hogy a' *Henrik* expedíziójának szerentsétlen kimenetele lett. Én tehát hirtelen egy hajót fogadván, sietve útnak indítottam, hogy vi-gyen bizonyos hirt Kapitány *Reidhoz*, hanem ez a' hajó az ellenkező szél miatt sokáig útnak nem indulhatván, én az

alatt *Reidtól* levelet kaptam, melyben nagyon kért, hogy sietve tudósítsam a' dolgok' folyamatjának mivóltafelől. Én tehát hozzá levelet irván, azt elvittem a' Kormányozó' tolmátsához *Báró Düpüyhhez*, hogy jelelje-meg, minthogy itt kü-lömben semmi levelet nem szabad a' szá-razon az Ország' határán túl küldeni. *Düpüy* nékem azt felelte, hogy néki pa-rantsolatja van a' Királytól, hogy addig semmi féle levelet meg ne jeleljen, míg a' megolvadás végett véle nem közlötte; tehát nálla hagytam a' levelet. Egy óra-múlva vissza menvén *Düpüyhhez*, töl-le egyenesen a' Kormányozóhoz vittek, a' ki azt kérlette, hogy honnét tudom, a' mit a' levélben irtam. Én azt feleltem, hogy a' közönséges beszédből, 's a' többi.“ — Itt már azt írja-le *Davison*, hogy mint vitték a' tömlötzebe, mint alkalmaz-tatták kezeire a' tortúrát, mint tépték-le a' köntösit, mint tették melléje a' dézsa vizet 's a' rozsgogátsát, de a' mellyek-nek ő, mint hogy nem is mozoghatott semmi hasznát se' vehette egyébkor, ha-nem tsak estve és reggel, mikor a' strá-za bement megnézésére. Ilyenkor ezt kérte-meg, hogy tartsa a' szájához enyhülés végett a' vizes dézsát, 's több effé-lék. Így élvén szombattól fogva vasár-napig, ekkor szerentséjréé hideglelés jött reá, melyre nézve ekkor a' tömlötz' or-vosának kívánságára levették rolla a' lán-tzot és a' kinzó eszközöket. — Midőn ezen idő alatt a' *Cap Henriben* lévő Anglu-sok a' magok szerentsétlen hazafitársok?

kiszabadithatása végett D ü p ü y n é l jár-
tak, ez azzal mentette magát, hogy ötöt
ezen kemény eszközökkel való élésre a'
környülállások kényszerítették, mert min-
den meghiheti, hogy ha ő D a v i s o n n a k
megengedte volna, hogy a' levelet R e -
i d h o z elküldje, 's az, az útban valami
módon a' Királyi tisztek közzül valame-
lyiknek kezibe akadván, az azt megol-
vasta 's a' Királyhoz vissza küldötte vol-
na, néki (D ü p ü y n k) bizonyosan fejit
vették volna.

Az Anglus irók nagyon mérgelednek
Henrik Királyra ezen tselekedetiért, 's
rosszat jövendölnek néki: — „D o m i n -
g o szigete' északi része úgy nevezett Ki-
rályának (így irt Mártzius' 11-dikén a'
Londoni egygyik újság), a' ki isten' ke-
gyelméből H e n r i k titulust ad magának,
egy fő rendű Anglus kereskedővel elköve-
tett gorombasága, hathatós kérdéstételre
szolgálhat könnyen alkalmatosságúl, 's meg-
eshetik, hogy ha az arra adandó felelet
elégségesnek nem fog találtatni, még az
Algiriai szomorújátékot is megújíthatja.
Ha Nagy Britannia ezt az egy Anglus em-
berrel elkövetett szörnyü kegyetlenséget
halgatással elmellőzne, számot tarthatna
hozzá, hogy a' Szeretsen Fejedelmetske más
alkalmatossággal még külömb dolgot fog-
na elkövetni. A' mi kereskedésünk itt már
külömben is egészszen megszűnt; az Ang-
lusok mind elmentek a' Henrik alá tarto-
zó vidékekről, azért, hogy igen kegyetle-
nül tirannuskodott rajtok, 's nem voltak
életjékfelől soha hátorságban. Tudva van,
hogy ezen Uralkodótól sok kereskedők
hivatalt kaptak Hamburgban, hogy men-
nyenek hozzá az onnét eltávozott idegenek
helyébe 's ezen dolgoknak természetikö-
vetkezése az, hogy az Anglusok' kereske-
désérenézve jólenne, hogy Christoph valami
módon elvesztené azt, a' mi külömben
sem az övé. E' meg is eshetik ily mó-
don: Elébb betsületes módon kérdés té-
tettethetik nálla, hogy követett-é el D a -

v i s o n valami olyan bünt, a' melly által
magát ily kemény büntetésre méltóvá te-
hette? Erre valami kétséges felelet adat-
tathatik. Ekkor azt lehet kívánni, hogy
D ü p ü y a' tolmáts, és a' Kormányozó bü-
tettessenek-meg. A' Szeretsen Fejedelem
ezt nem fogja telyesíteni. Admirális C o c h -
r a n e (a' napnyúgoti Indiai tengereken
lévő Anglus tengeri vezér) C a p H e n r i t
24 óra alatt hamuvá teheti, 's kinyilat-
koztathatja, hogy olyan tirannussal, ki egy-
más nemzetbéli alattivalóval ilyen kegyet-
lenül bánik, barátságban élni lehetetlen;
's folytathatja ellene a' tengeri hadakozást.
Ebből a' lehet, hogy a' Szeretsenek ösz-
szevesznek 's egymás vérit mind addig
ontani fogják, míg valamelyik szerentsés
vezér valamely név alatt országlásra kap-
ván, ismét letsendesíti őket, 's a' tortúrát
számkivetésbe küldi C a p H e n r i b ö l.
En ezt a', bár mi bizontalan jövendölést
(így rekeszti-be szavait az iró) azokra néz-
ve teszem, a' kik kereskedésekkel D o m i n -
g o szigetére 's nevezetesen C h r i s t o p -
h o z spekulálhatnának, hogy a' bizontalan
jövendőre nézve intettessenek-meg, annyi-
val is inkább, hogy Chsistoph ily tüzesen
hivogatja őket magához.“

A' Ministeri Kurir így fejezi-ki a' ma-
ga gondolkodását C h r i s t o p h r a nézve:—
„A' mi Udvari újságaink közzül, úgymond,
az egygyik, kétséglívül vigyázatlanság-
búl, egy bizonyos koloniár ol irván,
Királyság - nevezetet adott néki. Mi sém-
mi efféle királyságot nem esmerünk, tsak
annyit tudunk, hogy van egy C h r i s t o -
p h e nevü Szeretsen, a' ki H a y t i K i -
t á l y n a k nevezi magát, 's a' maga ha-
talmát nem régen egy Anglus kereskedő-
vel igen sajnosan megérezte. Hanem
a' Britanniai Országlószék nem esmeri ezt
a' Királyt, 's az a' vidék, mellyen ő ural-
kodik, a' Frantzia Király' tulajdona, a'
kivel mi békességben élünk.“

N a g y B r i t a n n i a .

Ugyan ez a' Kurir hosszasán beszél

annak a' *Cashman* nevű volt hajóslegénynek Mártz. 12-ikén történt felakasztásáról, ki a' *Beckwith* fegyveres boltjába Dec. 2-dikán fegyveres kézzel berontott 's azután még az nap' későbbre, a' Börseházban elfogattatott. A' mondott hónapnak 8-ikán 21 bűnösöknek neveiket terjesztette vala a' *Recorder* (a' Státustanáts-Titoknokja) a' Régens Princz' eleibe, a' kik London régi városának ítélőszéke által halálra ítéltetvén, a' Princznek végső ítélet-tételét várták. Háromnak megölettetését a' Princz is meghatározta. Ezek között vala a' mindjárt nevezett *Cashman* is. Az ő megölettetését megelőzőtt éjféltájban oly hír érkezett a' belső dolgokra ügyelő Minister' Cancellariájához, hogy bizonyos megnevezett utzában 3 vagy 4 száz emberek özsze-gyülekeztek, a' kik, mint látszik, eltökéltették magokban, hogy *Cashman*t megszabadítsák, mikor reggel a' tömlöztből a' vesztőhely felé fogják vinni. Ezen hírhezképpent haladék nélkül parantsolatot kaptak a' katonák, hogy reggel öt órakor a' piatzra álljanak-ki, 's *Cashman* ehezképpent 8 órakor minden lármanélkül felakasztatott. Az eksekúzió a' *Beckwith* házaelőtt ment véghez, a' hol e' végre egy magas állást 's arra egy akasztófát tsináltak vala. — A' szerént, mint a' Kurir beszéli, *Cashman* nagyon katonásan halt-még. Nem tsak elméje' jelenvalóságát egész utolsó szempillantatjáig megtartotta, hanem még jó kedvet is mutatott mind végig: — „Én, így szollott egyebek között, sokszor álltam golyobisok záporával szemben; akkor az ördögök állottak szemeim előtt, 's még sem féltem; miért félnék tehát most az isten előtt megjelenni? — Hogy a' szemeit bekössék nem akarta megengedni, így szollván: — „Engedjétek-meg legalább, hogy holtomig tisztán láthassak.“ — Azért leginkább boszszankodott, hogy azon szekérrre kellett felúlnie, mellyen a' gyilkos-

sokat a' vesztőhelyre szokták vinni. Azon volt minden módon, hogy gyalog engedjék menni, azért, hogy ő nem gyilkos, hanem tsak tolvaj, Angliában pedig olyan szokás van, hogy a' tolvajokat gyalog viszik a' vesztőhelyre.

Manchesterben, a' mostani lármás környüállások között néhány napokig volt zengésben a' nép. A' lázzasztók azt hitették vala el velle, hogy *Birminghamban* 25,000 puska van letéve a' Kir. magazinumban, melyhez igen könnyen hozzá lehet férni. Hanem a' dolog a' Kommandánsnak még jókor fülbe ment, 's ez a' Birminghami polgári tisztekkel egygyetértvén, minden előre való készületeket megtétetett, 's egyebek között a' katonaságot a' város' piatzára kiallitotta. De nem tett próbát a' nép. Hanem a' gyűlés *Manchesterben* valósággal véghez ment 11-ikben, 's mint az ott kijövő újság írja, azokat a' személyeket, kik valósággal a' gyűléshez tartoztak, 20 ezerre, az egész sokaságot pedig mind egygyütt, legalább is 60,000 emberre lehetett számlálni. Azok, kik tulajdonképpen a' gyűléshez tartoztak, oly célzással sereglettek vala özsze, hogy onnét egyenesen *Londouba* a' Régens Princzhez vegyék, egy kérélevéllel, útjokat; 's e' végre úti elcdeleiket is mind a' hátokon vitték zsákokban. Magok a' lázzasztók egy lajtorás szekeren ültek a' sokaság közt 's onnét a' néphez beszédeket tartván, annak elméjét mind jobbanjobban feltüzelni iparkodtak. Látván a' város' tanátsa, hogy a' felhevesülés igen nagyon nevedik, a' katonaság' 's egyéb polgári előljárók' segedelmihez folyamodott, 's egy katonatsopor-tot maga mellé vévén, ez által a' szekeret, mellyen a' lázzasztók voltak, hirtelen meglepette, 's minden körületteállók-kal egyetemben, kik valami két százan lehettek, elfogatta. Azután *Stookportnál* és *Macclesfieldnél*, a' Londonfelé vándorló sokaságnak útját elzáratta: de a' kik

közzül, noha az nap' reggel néhány ezere-
ren voltak, 500-zan alig érkeztek Mac-
clesfieldig, a' kiket itt egy önkéntvállal-
kozottakból álló kompánia úgy elszélesz-
tett, hogy alig voltak 20-szan, kik a' Staf-
fordi Grófságig élő nyomúlhattak.

Négyet az elfogattatott lázzasztók köz-
zül, kiknek neveik, *Drummond*, *Og-
den*, *Bogully*, és *Johnston*, Mártz.
13-dikán éjjel Londonba behozván, 's ott
bészárván, a' Belső Minister Cancellariájá-
ban vizsgálás alá vonták őket. Mondják,
hogy a' czédulát, mely által ezen gyülés-
re a' nép Manchesterben özszehivattatott,
Ogden nyomtattatta. Az olyan szemé-
lyek, kik a' magok koros voltokra vagy
egyéb okokra nézve ezen és az előbbeni
gyüléseken meg nem jelehettek, a' meg-
hivattatáshoz képpeszt bizonyos adomá-
nyokkal segítették a' köz ügyet, melyből
mint mondják jó summa özsze gyült. A'
beszédekben, mellyek ezen gyüléseken
tartattak, a' Régens Princz' neve min-
denkor legnagyobb betsülettel említettett,
hanem a' Ministerek kiméltlenül oltsá-
roltattak.

Londonban Mártz. 13-dikán újab-
ban özsze gyülekeztek a' *Westminsteri*
lakosok, 's külömbkülömb határozásokat
erössítették meg. A' határozásokat Májor
Cartwright terjesztette a' gyülés' elei-
be, mellyek között egynek a' többek kö-
zött az a' summája, hogy egy kérő-levél-
lel a' Régens Princzhez kell folyamodni,
's kérni kell ő Kir. Hertzegségét, hogy a'
mostani Ministereket, örökre küldje - el a'
maga tanátsábol. Baronett *Burdett* 's
Lord *Cochrane*, beszédeket tartottak
ezen gyülésben. Az egész tanátskozás tsen-
desen folyt mind végig.

A' Parlamentum' alsó házában Már-
tzius' 12-dikén azok a' 600 kérőlevelek vé-
tettek vizsgálás alá, a' mellyeket Baronett
Burdett egy lajtorás szekeren vitetett a'
Parlamentum' házához, 's a' mellyeknek
millió emberek irták alá neveiket. Nagy

részint vissza vetette ezen kérőleveleket
a' Parlamentum. Kettőt közzülök azért
nem fogadott-el, hogy az aláírások nem
azon a' papiroson voltak, mellyen a' ké-
relem; 28-tzat pedig azért, hogy illet-
len kifejezésekkel voltak irattatva; *négy-
száz hatvannyoltznak* az a' hibája volt,
hogy nyomtatásban adattak-be, melly el-
lenkezik a' Parlamentum' rendtartásaival.
És így a' 600 közzül tsak 100 találtatott
alkalmatosnak arra, hogy a' Parlamen-
tum' asztalára tétetessék.

Mártzius' 10-dikén az a' fontos hatá-
rozás tétetett az alsó házban a' fennálló
katvnaságra nézve, hogy a' Frantzia or-
szágban 's napkeleti Indiai tartományok-
ban lévő seregeket is mind ide számlál-
ván, 121 ezr emberekre szállíttassék-le ár-
mádia: de ez is tsak hat hónapokra, úgy
mint, a' múlt December' 25-dik napjá-
tol fogva Junius' 24-dik napjáig, hogy
ezen idő alatt még további intézeteket is
tehessen ezen tekintetben a' finantziai biz-
tosság 's a' Parlamentum mind ezeket
még újabban megfontolhassa. Most az
ügy nevezett *Mutiny Billt* (törvént) is
újabb fontolás alá fogja venni a' Parlamen-
tum, mellynek erejeszerént a' fegyveres
erőnek mennyiségét, vagy inkább azt a'
pénzt, melly annak számára kívántatik,
minden esztendőnként meg kell határozni.

A' felső házban Mártz. 10-dikén elő-
fordúlt fontosabb tárgyak közzé tartozott
Lord *Hollandnak* egy jelentése, melly
szerént ő tudtára adta ezen háznak, hogy
ő azon hónapnak 18-dikán azt a' projek-
tmot fogja tenui, hogy a' Ministerek
azon útasításoknak mássáit, mellyeketők
a' *Szent Ilonai* Kormányozóknak azeránt
eleibe szabtak, hogy *Bonapartéval* és
a' hozzátartozókkal miként bányának,
terjeszszék a' Parlamentum' eleibe, mind
azokkal a' levelezésekkel egyetemben, mel-
lyeket *Bonaparte* vagy pedig azon sze-
mélyek, kik az ő nevében irtak, a' Szent
Ilonai Kormányozókkal folytattak. Kinyi-

latkoztatta Lord *Holland*, hogy az ő kívánsága egyedül csak a' *Bonapartéval* és hozzátartozókkal való személyes bánást illeti' és semmi egyéb célzása nintsen, hanem csak hogy bizonyos hírek, mellyek folynak, vagy megbizonyosodjanak, vagy megczáfoltattassanak. Ha ezen hírek fundamentumnélkül valók, így vagy az Anglus Országlószék vagy pedig a' parlamentum, ellenek mondani köteleztetnek ezeknek: ha pedig igazaknak lenni találtatnak, ezen esetben a' Parlamentumnak kell felvenni a' dolgot.

Az ezen szigetről *Londonba* érkezett legújabb levelekben az az újság találta-tik, hogy minekutánna tsakugyan kivilágosodott, hogy Státustanátsos *Las Cases* valósággal megpróbálta azt, hogy a' szigetnek valamelyik lakosa által egy, magában kevés figyelemre méltó levelet, Fr. országba küldhessen, mellyért őtet onnét deportálták is: a' Kormányozó *Hudson Lowe* kihirdette a' szigeten, hogy a' ki megmeri próbálni azt, hogy Bonapartétol vagy a' hozzátartozók között valamelyiktől valamire kérettetvén, arról azonnal jelentést nem teszen, elkerülhetetlenül meg fog ölettetni. — *Bonaparte* már most a' háza' küszöbin se' lép-ki.

Londonban *Ridgway* nevű könyvárosnál ilyen titulusú könyvetskét árulnak: — „*Az Anglus nemzethez való felkiáltás, azeránt, hogy miképpen bännak Bonapartéval Szent Ilona szigeten, egy, Napoleon által diktáltatott's a' Kormányozónak Hudson Lowénak által adatott Memoirral (emlékeztető irással) egyetemben; a' Császár' Kabinetjebéli Titoknok Santine által,*

Ez a' *Santine* Londonba jött *Sz. Ilona* szigetéről. *Napoleon* küldötte-el onnét, azért, hogy kabinetje nem lévén, Titoknokra sints' szüksége. — A' *Napoleon*' emlékeztető irását Generális *Montholon* írtaalá. *Napoleonnak* *Szent Ilo-*

na szigeten való fogvatartása 's a' vélevaló bánásmódja ellen intéztetett *Memoir* legkeserveesebb kifejezésekkel van tele.

Elegyes Dolgok.

Frantzia Ország: A' *Puy-de-Drome* departamentben történt nem régen, hogy 38 napszamosok a' mezei munkárol hazafelé jövén, 's egy szekeres emberrel beszédbe eredvén, e' nékiek tzipra meséket kezdett beszélteni a' *Bonaparte*' visszatéréséről. A' napszamosok azoközben nem vették tréfára a' mesét, hanem azonnal kiáltozni kezdték: *Éljen a' Császár!* 's ezt így folytatták egész pont-du-Chateau városáig, a' hovavalók voltak. Valami 9-tzen keservesen megbüntettettek balgatagságokért: a' Préfektus pedig egy proklamatió által megintette a' lakosokat, hogy efféle hamis hírek által ne engedjék eltsábittatni magokat. — *Miklós Orosz Nagy Hertzeg* Mártz. 18-dikán *Londonbol* megérkezett *Calaisba*. *Gen. Lauriston* elküldetett köszöntésére. *Calaisbol* *Maubeugébe*, az Orosz hadi szállásra; innét *Brüsszelbe*, 's azután *Stutgardba* és *Weimárba*, testvér hugainak meglátására 's végre *Berlinbe* veszi útját ő Nagy Hertzegsége, jövendőbéli élete' párjához *Amalia Kir. Hertzegaszszonyhoz*. Résőbbi levelek szerént Mártz. 19-dikén már megérkezett vala ő Nagy Hertzegsége *Brüsszelbe*, a' hol a' Sógórához szállott-be. — *Belgium:* *Gentben* a' régi Kapuzinus templomot *Mártzius'* 16-dikán a' Protestansok számára installáltak. — *Északi Amerika:* A' *Congressus* megerössítette az Elölülönök azon jóvállását, hogy az Egygyesült Státusok' kikötöllellyeikben ne legyen szabad más nemzet' számára hadi hajót felfegyverkeztetni. Az effelett való disputálásközben, minthogy sokan voltak a' tagok között olyanok, kik magokat a' jóvállásnak elleneszegezték, kinyilatkoztatta *Root* nevű tag, hogy ezen dolgot nem csak a' Spanyol és Anglus Udvaroknak, hanem még

egy harmadik Udvarnak is Követeik, nagy sürgetéssel kívánnyák.

A' Spanyol és Portugallus Udvarok között fennforgó kérdések, mint látszik, Párisban intéződnek-el. Annyi bizonyos, hogy n' *Madridi* Anglus Követ *Vaughan* megérkezett Párisba, a' hova Lord *Beresfordot* is várták *Portugalliából*.

A' *Bétsi* közelébb költ Udvari újságoknak egygyik darabjában ilyen vigasztaló tudósítás által ébreztetik vagy élesztetik a' már tsaknem eltsüggedett emberiség' szíve, Magyar országról: —

„A' Monarkhiának minden vidékeiről oly vigasztaló tudósításokat veszünk, hogy az idej jó terméshez való reménség az élet' árrát már is nagyon leszállította. Nevezetesen *Mező Hegyesről* Márt. 11-dikén irták, hogy a' tiszta buzának árra, melynek *Temesvárt* tsak a' napokban is köblit (Pozoni mérőjét) 66 forinton adták, most nem adnak érte többet 38 forintnál. *Mező-Hegyesen* helyben nem régen ugyan ezt 60 forinton vették, most 36-ton veszik. A' kukuritzá 27 forintról 18-ra, az árpa 20-rol 16-ra szállott-le. Tsak a' zabnak köbli maradott meg 5 és 6 forinton. Hogy a' gabona árra ily hirtelen így leszállott, azt az okát mondják, részint hogy az őszi vetések igen jó eredmással bíztatnak, részint pedig, hogy a' nagy drágaság miatt, nem kél-el annyi, mint azelőtt, kivált, hogy a' föld' népe egyéb oltsóbb tápláló eledelekre, krumplira mire, adta magát. Így történt, hogy sok. kivált hajókon a' Banátusba érkezett gabonát el nem lehetett adni, most tehát, hogy eladhassák, lebotsátották az árát. A' bor és marha megtartották a' betseket, azért, hogy sert, az árpa' drá-

gasága miatt főzni nem lehetett: tehát a' bornak kellett keletinek lenni; marhát pedig kevesebbet lehetett hizlalni, ser-mosléknak nem léte miatt.

Austriában a' Mártzius, valamint kezdette, úgy egész végig, kedvetlen változó napokkal folytatta és végezte is el magát, a' nélkül mindazonáltal, hogy vagy dér, vagy hosszas essőzés által a' gyümöltsfáknak vagy vetéseknek valami szembetünhető kárt okozott volni.

A' *Saltzburgi* újságban írják Mártz. 19-dikén, hogy az egy darabig Bétsben volt, most ott *Saltzburgban* örizeten lévő *Prinz Hessen-Homburg'* Huszár Regementje, nagy örvendezéssel 's tisztelettel tartotta a' maga Obersterének Báró *Simonyi József* Urnak neve' napját. Nevezetesen az azt megelőzőtt estve szépen megvoltak azon Kaszárma' ablakai és kapui világo-síttatva, melyben a' Regementnek egygyik Osztálya bekvártélyoztatva van. Kítettők voltak nevezetesen a' Kaszárma' két kapuinak világo-sításai. A' kapúk' szemöldökei felett látszottak, az Oberster úr' képin 's a' Regement czimerein kívül, hogy egyebeket elhalgassunk, két felől a' következő Magyar (nem Deák) és Német irások:

Valamint Árpádot, Hunyadit és Zrinyit
Kedvelték Magyarok hajdan Vezéreit,
Mi sem tsekélyebben a' József *Simonyit*,
Ki vitézül szokta vezetni Ezredit.

Kennt ihr die Helden Arpad, Hunyad und
Zrinyi,

Ungarns groß' und edle Männer jener Zeit?
Ein' edlen Sprößling, ehren wir nun heut'
In unserm tapfern Oberst Joseph Simonyi.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Mártzius 18-dikén 386 3/4 — 29-dikén 390 — 31-dikén 391 3/8 forintot.
A' Marhahúsnak fontját Bétsben Aprilisre, 39 krajtzárra határozták.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

Szebenden a' múlt Febr. 25-ik napján megnyitották a' nagy emlékezetű Báro *Bruchenthal Sámuel* muzeumát az Evangelicus Hitenlövök' Gymnasiumának Auditoriumában, a' melly munka a' Nemes Szász nemzet papi és világi renden lévő közönségének jelenlétében ahoz illő pompával ment véghez. Ez a' muzeum, a' nagy Fundálónak határozása szerént a' közönséges pallérozódás' eszközévé lévén rendeltetve. áll egy gazdag könyvsházból, képek, rézmetzések, mineralék, régiségek, pénzek' gyűjteményéből, 's 30,000 forint tökepénzből, melly summa arra van rendeltetve, hogy mind ezek állandó módon fenntartassanak. Bizodalmas reménség táplálja a' közönséget, hogy a' Fundálónak örököse, Cs. K. Camerarius 's az Erdélyi Bétsben lévő Udvari Cancellariánál Udvari Titoknok Ml.gos *Bruckenthal* József Mihály János ö Nagysága, a' Testálónak akarátja szerént kineveztetve lévő Igazgató Urakkal egygyütt, ezen gyűjteményt, a' közönség' jóvára, ezután is napról napra gyarapítani fogják.

Erdélyből Ersébet városából azt a' különöst irták Februarius 26-dikán, hogy ott a' szarvas marhának árra, a' mi ott a' mostaniak' emlékezetére többször ilyen időtájban nem történt, nagyon lészállott. Példának okáért egy szép fejős tehenet borjastól egygyütt 100 forintért oda adtak a' Szász-Sebesi utolsó vásáron, a' mellyért tsak 4 hetek előtt is megadtak 150—170 forintokat. — (Ezt a' Budai újságban irják).

Magyar Ország.

Miskolczon, az ott lévő Nemzeti Játék Szin Tagjai, Szent József napján, Nagy Méltóságú Klobusitzky József Bersodi Fő

Ispány ö Excellentiája úri neve napja tiszteletére elő adtak szép Illuminációval, egy Nemzeti Vitézi Játékot néhány énekekkel ezen nevezet alatt: *A' Magyarok Lengyel Országba*. A' Darab ugyan mindenképen pompásan és helyesen adott elő. A' Theatromba begyült minden rendű sokaság, különös örömet 's buzgó tiszteletét mutatta szeretett kedves Fő Ispánnya eránt, 's mindnyájan öröm tapsolások közt kívánták hasznos élete húzamos időkre lejendő terjedését. Lehetetlen nem ditsérni *Deriné Ifjú Asszony'*, *Ki is Micisló Lengyel Herczeg Leánya Ricsisa* személyét viselte, szép actióját 's mesterséges 's kellemetes éneklését. Ezen jeles Asszony éneklését, minden musika mesterséget értő személlyek, akár mely nagy Theátromra érdemesnek itélték. Emlitenem kell *Jantsó Károly Urat* is, a' ki az *Ifjú Béla Herczeg* személlyét viselte; ennek akkori maga sorához lett maga alkalmaztatása, szép nyájas kinézése, maga helyes viselete, egy szóval egész actiója mindenek előtt nagy kedvességet nyert. De egyrül egyig megérdemlik a' ditséretet. Az ö jó erköltsi magok viselete, az ö valóságos aktivitások, és minden elő adatott kissebb vagy nagyob Darabban kimutatott talentomaik, mind az itt-lakosoknak, mind a' vidékieknek és számos utazóknak, nagy örömökre és megelégedésekre szolgál.

A' Pesti közönséges levelekben ezeket olvassuk: —

Szegeden a' Minorita Szerzetbeli Guardian Tiszt. *Pattonyi Taddé*, a' ki nemtsak a' közönséges iskolákban való hasznos tanítása, és több Urfiak' nevelése által, hanem a' Szerzetben viselt Philosophiai, 's Theologiai Professorsága által is, úgy nem külömben 1), *Disquisitio phi-*

Iosophica. és 2) *Regula Critica vitae* nevű, 's más munkái által a' Hazának sok hasznára volt, életének 63-dik esztendejében Jan. 11-dikén 1817-ben, meghalt.

Dr. *Feszler* Urr M. Oszági fi léte a' Német literatúrát sok szép könyvekkel szaporította. Mit tett Attila, Három Nagy Királyok, Corvinus Mátyás, és Magyar Ország historiaja által Hazánkra nézve? nem tsak tudják az olvasók: hanem tisztelettel is hálálják. De ezen munkás Hazafi most, életének 60-dik esztendejében, kéntelen Sareptában, Asia' szélén, a' Herenhutterek között nyomorogni. Bár találkoznék olly nemes lelkű Magyar, ki, az ő érdemeit tekintetbe vévén, őtet gyermekeivel együtt megvigasztalná!!

Aradról Mártz. 19-dikén. Itten megínt szomorú tsapás kezd bennünket fenyegetni, (sőt már nyakunkon is van); mert a' három Körös 's a' Maros vize úgy kiöntöttek, hogy egész tengert képesz az őszi vetéseket elöntött ásvíz. Ezen kívül nappal a' harangoknak gyakori szomosú kongása a' sok halottat hirdeti. De mind ezek mellett legszörvhatőbb a' halál képpel szédelgő sok nyomorúlnak nyögése, kiket a' szükségnek vas sullya teshel, és nints szív, melly a' bövségéből adakozva könnyebbitsen a' nyomosúlton. — A' barom is hull.

Egy *Bétsben* lakó, tudós. Hazafi. Lelkipásztor, két sorban így fejezte-ki az öt esztendőktől fogva nemszünő mostoha időjárást:

Neptunus regnat tristis jam quinque per annos
Et vomitu vastat cuncta creata soli.

Ns. Pe t Vármegyében Mártz. 20-dikától fogva elkezdődött a' kurta Törvény (Statarium judicium) melly által a' fegyveres Rablók és Útonállók, akármi rendbeliek legyenek, 3 óra alatt akasz-

tófára itéltethetnek, minden kegyelem nélküli való folyamodhatás nélkül.

Pesten, mint a' Titt. Kereskedő-Elöljárók kiadták, ilyen áron keltek a' *Jósef* napi vásárban a' hazabéii termékek: —

<i>Gyapjú.</i>	<i>Mázsája.</i>	<i>Forint.</i>
Egy nyírésű	—	210 — 250
Megfinumitott; Téli	—	130 — 180
— — Nyári	—	120 — 130
Közönséges	—	80 — 100
Zigara	—	110 — 120
M. gyapjú	—	95 — 100
<i>Viasz. Méz.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Sárga Viasz	—	250 — 260
Fejér Méz	—	90 — 110
Sárga —	—	80 — 90
<i>Dohány.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Döbrey	—	45 — 60
Szegedi	—	50 — 65
Pétsi	—	40 — 60
<i>'Siradék.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Tdhén Vaj	—	145 — 150
Szalonna	—	90 — 100
Háj	—	110 — 120
Olvasztott Fagygyú	—	95 — 100
<i>Pálinka.</i>	<i>Akaja.</i>	
Szilva Pálinka	—	45 — 70
Gabona Pálinka	—	70 — 75
Törkö (trébej) Pálinka	—	75 — 85
<i>Bor.</i>	<i>Akója.</i>	
Budai veres óbor	—	60 — 100
— — idei	—	20 — 26
Fejér ó-bor	—	60 — 100
— idei	—	22 — 28
Mező-földi bor	—	12 — 16
<i>Börök.</i>	<i>Párja.</i>	
Ökör-bör	—	60 — 70
Tehén-bör	—	45 — 50
Borjú-bör	—	4 — 5
<i>Hülömbkülömbfélék.</i>		
1 Mázsa Hamúzsir	—	35 — 45
— — Reptze-Olaj	—	55 — 65
1 Köből Gubats	—	16 — 18
100 Darab Szarv	—	12 — 15